WEGEN OP DE GEMEENTERAADS-VERKIEZINGEN 2024

INSPIRATIE VOOR LOKALE WERKGROEPEN

TRAGE WEGEN >
V

2024: EEN MOMENTUM

De gemeenteraadsverkiezingen van 2024 zijn een gouden kans om trage wegen beter op de radar te krijgen van lokale politici.

Deze brochure wil werkgroepen en burgers helpen om enkele prioritaire dossiers en trage wegen in 't algemeen op de lokale politieke agenda te zetten.

DE TRAGE WEGEN CHECKLIST

Welke acties moet jouw gemeente (dringend) ondernemen? Bepaal de belangrijkste strijdpunten van jouw werkgroep aan de hand van de checklist op de volgende pagina's, en de website of een contactpersoon van de gemeente.

De checklist helpt je om zicht te krijgen op de acties die je gemeente al ondernomen heeft, en welke acties zinvol zijn voor de toekomst.

Kruis aan welke uitspraken van toepassing zijn op jouw gemeente. Elke stelling komt overeen met een actie waar we verderop meer uitleg over geven.

Weet jouw gemeente haar trage wegen en knelpunten liggen?

1. De gemeente beschikt over een **inventaris** van alle trage wegen die max. 5 jaar oud is. ☐

2. De gemeente heeft een systeem om de **meldingen** van burgers over knelpunten op te volgen. ☐

Heeft jouw gemeente een visie over de ontwikkeling van het traag netwerk?

3. De gemeente heeft concrete plannen om **wandel-, fiets-, mountainbike- of ruiterroutes** te realiseren en werkt hiernaar toe. ☐

4. De gemeente heeft een **visie over het actuele traag netwerk**. ☐

   De gemeente heeft een **visie over het toekomstige traag netwerk**. ☐

5. De gemeente heeft een goedgekeurd **beleidskader Traag Netwerk met afwegingskader***. ☐

6. De gemeente beschikt over een **visie over het ontharden van (auto)wegen**. ☐

**Lees hierover meer op pagina 7, onder puntje 5.*

Doet jouw gemeente er alles aan om trage wegen te behouden, te herstellen of te vergroenen?

7. De gemeente **beheert** consequent de toegankelijke trage wegen. ☐

8. Trage wegen zijn zichtbaar en herkenbaar dankzij **naamborden, wegwijzers of een tragewegenkaart.** ☐

9. De gemeente neemt **handhavings-maatregelen** tegen mensen die trage wegen afsluiten of de gemeente is in gesprek met eigenaars over niet-toegankelijke of verdwenen trage wegen. ☐

10. De gemeente **vergroent** trage wegen door houtkanten aan te planten, paden te ontharden... ☐

Zorgt jouw gemeente voor nieuwe trage wegen of vertraagt ze bestaande wegen?

11. De gemeente heeft de laatste jaren al enkele **nieuwe trage wegen** gecreëerd. ☐

12. De gemeente heeft al **straten autoluw of autovrij** gemaakt (bv. geknipte* straten, fietsstraten ...) of onthard. ☐

**zijn niet toegankelijk voor auto's (wel voor bussen en taxi's).*

WELK WERK IS ER AAN DE WINKEL VOOR JOUW GEMEENTE?

De checklist legde bloot op welke vlakken jouw gemeente een tandje moet bijsteken als het over trage wegen gaat. Sommige gemeenten hebben al veel werk verzet. Andere staan nog aan het begin van een lang proces.
Op de volgende pagina's stellen wij twaalf acties voor die je als werkgroep op de politieke agenda kan zetten.

12 RECEPTEN VOOR EEN STEVIGER NETWERK VAN TRAGE WEGEN

1. Een inventaris van alle trage wegen

Een actuele inventaris is dé basis van een doordacht tragewegenbeleid.

Pas als alle trage wegen in kaart werden gebracht, kan de gemeente gericht aan de slag. Want zonder inventaris is het moeilijk een onderhoudsplanning te maken of een beleidsvisie op te stellen.

Een goede inventaris bestaat uit een **kaart** én een overzicht van alle **eigenschappen** van de verschillende paden (bv. breedte, type wegbedekking, statuut…).

De inventarisatie verloopt het best via een **inventarisatie-app**, zodat de vaststellingen op het terrein meteen gekoppeld kunnen worden aan een vooraf ingeladen kaart. Belangrijk: de gemeente moet de **inventaris publiek maken en actueel houden**.

2. Een meldsysteem voor problemen op trage wegen

Trage wegen moeten regelmatig gecheckt worden. **Hoe sneller een versperring, achterstallig onderhoud of zwerfvuil wordt gemeld, hoe beter.**

Door een werking op te zetten waarbij vrijwilligers problemen op trage wegen signaleren, kan de gemeente sneller en gerichter in actie schieten. Mensen die **peter of meter** worden van een trage weg engageren zich enkele dagen per jaar en zijn daardoor ook fijne ambassadeurs voor trage wegen.

Een voorbeeld van zo'n platform op maat van gemeenten is **www.wegspotters.be**.

3. Bewegwijzerde routes creëren

Routes of **knooppunten** voor wandelaars, fietsers, ruiters of mountainbikers zetten trage wegen letterlijk in de kijker.

Bewegwijzerde routes trekken altijd nieuwe gebruikers aan. En iedereen die met trage wegen bezig is, weet: hoe meer gebruikers, hoe minder kans dat een trage weg afgesloten wordt.

Een nieuwe route creëren is een kans om **knelpunten op te lossen of ontbrekende schakels te realiseren.**

4. Een visie of een wensbeeld voor het traag netwerk van de toekomst

Een visie of wensbeeld van het traag netwerk bouwt verder op bestaande trage wegen die in kaart werden gebracht in de inventaris.
In het wensbeeld worden **'missing links'** (verbindingen tussen bestaande trage wegen die er vandaag nog niet zijn) blootgelegd of **te herstellen verbindingen** aangeduid.
Enkel als de gemeente een beeld heeft van de gewenste structuur van het traag netwerk, kan ze **stapsgewijs** toewerken naar een beter traag netwerk.

5. Een beleidskader traag netwerk

Een beleidskader traag netwerk bestaat uit drie delen:

- een visie op de gewenste ruimtelijke structuur van het traag netwerk;
- operationele beleidskeuzes;
- een afwegingskader.

Zo'n beleidskader helpt de gemeente een gestroomlijnd beleid te voeren rond trage wegen.
Operationele beleidskeuzes maken het mogelijk meteen en gericht aan de slag te gaan op het terrein.
Dankzij het **afwegingskader** - een reeks richtlijnen die helpen om besluiten te nemen - zijn ad hoc-beslissingen verleden tijd en krijgt de administratie duidelijke handvaten om beslissingen te nemen over verzoekschriften over trage wegen van burgers.

6. Een visie over het ontharden van (auto)wegen

Ontzettend veel wegen zijn verhard, zelfs als dat niet nodig is. Door wegen te ontharden **vermindert sluipverkeer** en stijgt de veiligheid en **beleving** voor wandelaars en fietsers. Onverharde wegen zorgen voor extra **verkoeling** in de zomer en laten meer regen **infiltreren** in de bodem. Wegen ontharden gaat vaak hand in hand met het **aanplanten** van hagen, houtkanten, (knot)bomen ...

7. Toegankelijke trage wegen systematisch beheren

Een gebrek aan onderhoud zorgt er vaak voor dat trage wegen in onbruik geraken. Nochtans is het onderhoud van trage wegen de verantwoordelijkheid van elk lokaal bestuur.

Een **beheerplan**, op basis van de tragewegeninventaris, helpt de verschillende gemeentediensten trage wegen consequenter te onderhouden.

8. Trage wegen leesbaar en herkenbaar maken

Bekend is bemind. Wanneer een trage weg een **naambordje** heeft of ingetekend staat op een **tragewegenkaart**, wordt hij steevast meer gebruikt.

Zeker bij wegen met een privaat uitzicht - bv. bij een oprit of een tuin - voelen passanten en buurtbewoners zich sneller welkom als het openbaar karakter van de weg duidelijk is.

Een naam zorgt er ook voor dat er over de trage weg gesproken kan worden.

9. Handhaving op en onderhandeling over afgesloten wegen

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beheer, het onderhoud en de toegankelijkheid van trage wegen. Jammer genoeg laten veel gemeenten overtreders nog te veel betijen.

Wanneer iemand onterecht een openbare weg afsluit, kan de gemeente verschillende instrumenten inzetten om de **overtreder aan te manen** tot het wegnemen van de versperring. Die staan omschreven in het gemeentewegendecreet. Daarnaast kan de gemeente ook met eigenaars **onderhandelen** over het wijzigen of herstellen van bestaande wegen.

Je kan ook terecht op onze website, onder FAQ, om uit te vissen wat jij als burger kan doen om de gemeente aan te sporen tot actie.

10. Trage wegen vergroenen

Trage wegen geven structuur aan het landschap. Als een trage weg vergroend wordt, levert dat een grote meerwaarde op voor de **biodiversiteit**.

Versnipperde **stukjes groen worden weer verbonden** door houtkanten langs trage wegen. Wilde bloemen, schaduwrijke bomen en streekeigen struiken bieden voedsel en schuilplekken voor insecten en dieren. En ook wandelaars en fietsers **genieten** mee van al dat moois.

11. Nieuwe trage wegen aanleggen

Bestaande trage wegen sluiten vaak niet op elkaar aan. Door **links te leggen tussen bestaande trage wegen**, wordt het traag netwerk een echt alternatief voor wie autoverkeer wil vermijden.

Ook in **verkavelingsprojecten** zijn er tal van kansen om het traag netwerk te versterken.
De gemeente is aan zet om **onderhandelingsgesprekken** op te starten om nieuwe paden te realiseren. Als werkgroep kan je de gemeente hierop wijzen.

12. Straten autoluw of autovrij maken

Straten **herbestemmen** tot autoluwe of autovrije wegen is een slimme zet om mensen meer te laten wandelen en fietsen. Kiezen voor actieve mobiliteit, is een keuze voor **minder lawaai, meer verkeersveiligheid en meer rust.**

Fietsstraten, geknipte straten, straten waar alleen bestemmingsverkeer is toegestaan ...

De gemeente kan een visie opmaken voor al die wegen waarvan de verkeersfunctie ondergeschikt is. Zo kan de gemeente gaandeweg straten transformeren tot publieke ruimte waar de **verblijfsfunctie** echt primeert.

> DE TRAGEWEGENKAART: DE TOOL OM KNELPUNTEN EN KANSEN AAN TE KAARTEN

En last but not least: de verkiezingen zijn het ideale moment om specifieke dossiers van **afgesloten of verwaarloosde trage wegen of kansen voor nieuwe wegen** op de agenda te zetten van de lokale politici.

Bezorg de verschillende partijen een lijst van **minstens drie knelpunten** (bedreigde, verwaarloosde, onveilige of ontoegankelijke wegen) en eventueel ook enkele plekken waar een **totaal nieuwe trage weg** nodig is.

Gebruik hiervoor onze >> online **tragewegenkaart** (of via: https://tragewegen.github.io/trage-wegen-in-je-buurt/).

Op de tragewegenkaart verzamelen we goedgekeurde **inventarissen** (begeleid door Trage Wegen en Regionale Landschappen).

De kaart bevat een aantal handige tools: je kan de een resem aan historische kaarten, zoals de **Atlas der Buurtwegen** (1843-1845) of **historische topokaarten** of **luchtfoto's** als onderlegger aanklikken.
Op die manier kan je snel de historiek en het eventuele statuut van een trage weg opsporen.

Ook handig: met de knoppen boven het menubalkje kan je snel de lengte van een trage weg of een missing link opmeten.

MEER INFO EN INSPIRATIE?

www.tragewegen.be

Jozefien Bernard - jozefien.bernard@tragewegen.be
Hanne Van Herck - hanne.vanherck@tragewegen.be
09/331 59 20